

ИНДЕКСИ ПОТРОШАЧКИХ ЦИЈЕНА CONSUMER PRICE INDICES

Укупан индекс потрошачких цијена у Републици Српској у марту 2015. године, у односу на претходни мјесец, у просјеку је виши за 0,5%.

Total consumer price index in Republika Srpska in March 2015, in comparison with the previous month, was 0.5% higher.

Укупан индекс потрошачких цијена нижи је за 0,8% у односу на март 2014. године.

Total consumer price index was 0.8% lower in comparison with March 2014.

Посматрано по одјељцима намјене потрошње (COICOP) у марту 2015. у односу на фебруар 2015. године, индекс одјељка превоз виши је за 2,1%, индекс одјељка одјећа и обућа за 1,5%, индекс одјељка храна и безалкохолна пића за 0,4%, индекс одјељка становање за 0,4%, индекс одјељка намјештај и покућство за 0,1% и индекс одјељка здравство за 0,1%. Индекси одјељка комуникације, образовање и ресторани и хотели остали су непромијењени. Индекс одјељка остала добра и услуге нижи је за 0,4%, док су индекси одјељка рекреација и култура и алкохолна пића и дуван нижи за 0,2%.

By COICOP division, in March 2015, compared to February 2015, index of transport was 2.1% higher, index of clothing and footwear was 1.5% higher, index of food and non-alcoholic beverages was 0.4% higher, index of housing was 0.4% higher, index of furnishings and household equipment was 0.1% higher and index of health was 0.1% higher. Index of communications, index of education and index of restaurants and hotels all remained the same. Index of other goods and services was 0.4% lower, while index of recreation and culture and index of alcoholic beverages and tobacco were 0.2% lower.

1.1. ИНДЕКСИ ПОТРОШАЧКИХ ЦИЈЕНА ПРЕМА КЛАСИФИКАЦИЈИ COICOP CONSUMER PRICE INDICES ACCORDING TO COICOP

COICOP	Назив	III 2015 II 2015	III 2015 III 2014	III 2015 XII 2014	I-III 2015 I-III 2014	III 2015 Ø 2014	III 2015 Ø 2010	COICOP	Name
00	УКУПНО	100,5	99,2	100,3	98,8	99,9	104,7	00	TOTAL
01	Храна и безалкохолна пића	100,4	100,6	101,9	100,0	100,8	105,5	01	Food and non-alcoholic beverages
01.01	Храна	100,5	100,8	102,0	100,2	101,1	106,2	01.01	Food
01.02	Безалкохолна пића	100,1	99,4	101,5	98,2	99,0	100,5	01.02	Non-alcoholic beverages
02	Алкохолна пића и дуван	99,8	105,9	102,5	106,0	104,6	138,0	02	Alcoholic beverages and tobacco
02.01	Алкохолна пића	99,3	100,2	99,9	100,6	100,1	103,5	02.01	Alcoholic beverages
02.02	Дуван	100,0	108,1	103,5	108,1	106,3	158,7	02.02	Tobacco
03	Одјећа и обућа	101,5	92,0	96,4	92,1	93,9	73,3	03	Clothing and footwear
03.01	Одјећа	101,2	92,0	96,0	92,4	93,9	77,1	03.01	Clothing
03.02	Обућа	102,2	92,0	97,2	91,5	94,1	66,1	03.02	Footwear
04	Становање, вода, електрична енергија, плин и други енергенти	100,4	101,4	101,1	101,0	106,7	111,1	04	Housing, water, electricity, gas and other fuels
04.01	Станарина	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	04.01	Actual rentals for housing
04.03	Одржавање и поправак стамбене јединице	100,1	100,5	100,2	99,5	100,2	101,2	04.03	Maintenance and repair of the dwelling
04.04	Снабјевање водом и друге комуналне услуге	103,3	108,6	105,9	106,3	106,8	139,9	04.04	Water supply and miscellaneous services related to the dwelling

1.1. ИНДЕКСИ ПОТРОШАЧКИХ ЦИЈЕНА ПРЕМА КЛАСИФИКАЦИЈИ СОICOP (наставак)
CONSUMER PRICE INDICES ACCORDING TO COICOP (continued)

COICOP	Назив	III 2015 II 2015	III 2015 III 2014	III 2015 XII 2014	I-III 2015 I-III 2014	III 2015 Ø 2014	III 2015 Ø 2010	COICOP	Name
04.05	Електрична енергија и други енергенти	100,0	100,5	100,5	100,4	107,9	109,9	04.05	Electricity, gas and other fuels
05	Намјештај, покућство и редовно одржавање	100,1	100,1	99,6	100,2	100,0	100,9	05	Furnishings, household equipment and routine maintenance of the house
05.01	Намјештај, покућство, теписи и друге подне простирке	100,3	99,0	99,6	99,4	99,6	98,7	05.01	Furniture and furnishings, carpets and other floor coverings
05.02	Текстилни производи за кућу	99,5	96,3	99,6	96,7	97,3	97,5	05.02	Household textiles
05.03	Кућни апарати	100,0	100,1	100,0	99,9	100,0	99,3	05.03	Household appliances
05.04	Стаклено и столно посуђе и кућни прибор	100,3	97,0	98,5	97,5	97,4	98,0	05.04	Glassware, tableware and household utensils
05.05	Алати и опрема за кућу и врт	100,0	99,8	100,1	100,2	99,9	107,4	05.05	Tools and equipment for house and garden
05.06	Производи и услуге за редовно одржавање куће	100,1	101,7	99,3	101,5	100,8	101,9	05.06	Goods and services for routine household maintenance
06	Здравство	100,1	102,9	101,2	102,6	102,2	102,3	06	Health
06.01	Медицински производи	100,1	104,2	101,8	103,9	103,1	103,0	06.01	Medical products
06.02	Здравствене услуге, осим болничких	100,0	100,0	100,0	99,9	100,0	100,7	06.02	Out-patient services
06.03	Болничке услуге	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	06.03	Hospital services
07	Превоз	102,1	92,9	97,6	91,5	93,3	104,1	07	Transport
07.01	Превозна средства	100,0	100,6	100,1	100,6	100,3	100,5	07.01	Vehicles
07.02	Употреба превозних средстава	102,9	90,5	96,8	88,7	91,0	105,1	07.02	Use of personal transport equipment
07.03	Услуге превоза	100,3	99,1	99,6	99,1	99,7	108,3	07.03	Transport services
08	Комуникације	100,0	98,8	98,9	100,5	99,3	118,5	08	Communications
08.01	Поштанске услуге	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	105,9	08.01	Postal services
08.02	Телефонска и телефакс опрема	99,8	84,0	96,2	84,7	90,6	66,2	08.02	Telephone and telefax equipment
08.03	Телефонске и телефакс услуге	100,0	98,9	98,9	100,6	99,3	119,8	08.03	Telephone and telefax services
09	Рекреација и култура	99,8	100,2	99,5	100,3	100,0	99,9	09	Recreation and culture
09.01	Аудио-визуелна, фотографска и информатичка опрема	99,4	96,3	98,7	96,4	96,9	90,8	09.01	Audio-visual, photographic and information processing equipment
09.02	Остала трајна добра за рекреацију и културу	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,8	09.02	Other major durables for recreation and culture
09.03	Остали предмети и опрема за рекреацију, врт и кућни љубимци	100,3	98,6	99,4	98,3	99,0	100,9	09.03	Other recreational items and equipment, gardens and pets
09.04	Услуге рекреације и културе	100,0	104,1	100,0	104,1	102,9	107,4	09.04	Recreational and cultural services
09.05	Новине, књиге и прибор за писање	100,0	100,2	99,9	100,2	100,2	100,9	09.05	Newspapers, books and stationery
09.06	Путни аранжмани	93,8	82,2	92,1	86,9	84,0	65,1	09.06	Package holidays
10	Образовање	100,0	100,1	100,0	100,1	100,0	102,1	10	Education
10.01	Предшколско и основно образовање	100,0	100,1	100,0	100,1	100,1	109,9	10.01	Pre-school and primary education
10.04	Универзитетско образовање	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	10.04	University education
10.05	Образовање које се не дефинише према нивоу	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	101,0	10.05	Education not definable by level
11	Ресторани и хотели	100,0	100,4	100,4	100,4	100,4	101,3	11	Restaurants and hotels
11.01	Угоститељске услуге	100,0	100,4	100,1	100,4	100,3	101,1	11.01	Catering services
11.02	Услуге смјештаја	100,0	100,3	100,8	100,3	100,5	101,9	11.02	Accommodation services

1.1. ИНДЕКСИ ПОТРОШАЧКИХ ЦИЈЕНА ПРЕМА КЛАСИФИКАЦИЈИ COICOP (наставак)
CONSUMER PRICE INDICES ACCORDING TO COICOP (continued)

COICOP	Назив	III 2015 II 2015	III 2015 III 2014	III 2015 XII 2014	I-III 2015 I-III 2014	III 2015 Ø 2014	III 2015 Ø 2010	COICOP	Name
12	Остала добра и услуге	99,6	98,9	99,6	99,2	99,1	98,9	12	Other goods and services
12.01	Лична нега	99,3	98,2	99,3	98,7	98,4	97,5	12.01	Personal care
12.03	Лични предмети	99,8	97,0	99,8	97,0	97,8	102,1	12.03	Personal effects n.e.c.
12.05	Осигурање	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	12.05	Insurance
12.07	Остале услуге	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	102,4	12.07	Other services n.e.c.

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Дефиниција индекса потрошачких цијена

Индекс потрошачких цијена представља мјеру просјечне промијене цијена производа (роба и услуга) које резидентна домаћинства купују ради подмирења својих личних потреба.

Намјена

Индекс потрошачких цијена користи се као мјера инфлације, као индикатор за очување вриједности код уговора с индексним клаузулама, служи као дефлатор финалне потрошње домаћинства и користи се за упоређивање стопе инфлације с другим регионима.

Обухват

Индекс потрошачких цијена у Републици Српској израчунава се на основу репрезентативне листе производа коју у 2015. години чини 599 производа. Сваког мјесеца прикупља се више од 9 000 цијена по унапријед дефинисаном узorkу продајних мјеста и градова.

- **Географски обухват:** цијене се прикупљају на шест локација (градова): Бања Лука, Бијељина, Добој, Источно Сарајево, Приједор и Требиње.

- **Обухват производа:** обухваћени су најважнији производи и услуге које купује резидентно становништво ради финалне потрошње. Обухват добара и услуга редовно се ажурира како би се очувала репрезентативност листе производа с обзиром на укусе потрошача и њихове навике у погледу куповине.

Снимање цијена

Цијене се прикупљају према утврђеном распореду обиласка продавница и тржница које су одређене као мјеста снимања и према јасно дефинисаним спецификацијама производа/услуге. Сниматељи на основу тих информација самостално бирају конкретан производ чију ће цијену снимати на одређеном продајном мјесту, у складу са критеријем најпродаванијег производа. Како би се осигурало да сниматељи из мјесеца у мјесец снимају цијене истих производа, те како би се могло пратити које производе сниматељи посматрају на терену, потребно је у упитник унијети све тражене карактеристике производа, те информације о евентуалним замијенама уколико их има. Такав начин снимања омогућује праћење промијене кретања цијена између два периода тј. праћење динамике.

За потребе индекса потрошачких цијена, снимање цијена се врши сљедећих дана у мјесецу:

- за пољопривредне производе који се продају на пијацама, цијене се прикупљају два пута мјесечно и то у првој и трећој седмици у мјесецу;
- за све остале производе цијене се у складу са важећим европским регулативама прикупљају једном мјесечно (између 1. и 21. у мјесецу), с тим да се нужно одржава исти интервал између прикупљања.

METHODOLOGICAL EXPLANATIONS

Defintion of Consumer Price Index

Consumer Price Index represents a measure of average price changes of products (goods and services) which consumers buy for their personal needs.

Purpose

Consumer Price Index is used as a measure of inflation, as an indicator of values of contracts with index clauses, and it also serves as a deflator of final consumer purchasing power. It is used in inflation comparison between regions as well.

Sample

In Republika Srpska, Consumer Price Index calculation is based on the representative list of products, which in 2015 consists of 599 products. Each month more than 9 000 prices are collected in accordance with defined sample of retail stores and cities.

- **Geographic Sample:** prices are collected on six locations (cities): Banja Luka, Bijeljina, Doboј, Istočno Sarajevo, Prijedor and Trebinje.

- **Product Sample:** Sample consists of the most important products and services which residents buy for their final spending needs. Sample of goods and services is regularly updated in order to maintain the representative list of products, and this is done in accordance with the consumers' choice and their shopping habits.

Price Collection

Prices are collected in accordance with previously defined schedule of stores and specifications of products/services. Based on these information, price collectors choose a specific product for which they would collect price at the specific place, in accordance with the most sold product criterion. In order to ensure that price collectors each month collect prices of the same products, and to allow for monitoring of products for which prices are collected, it is essential that price collectors complete the questionnaire on all necessary characteristics of products, as well as information on possible substitutions, if there are any. This way of price collection enables tracking of price changes between two periods.

For the Consumer Price Index, price collection is conducted on the following days in a month:

- for agricultural products at public markets, prices are collected twice a month in the first and third week of each month;
- for all other products, in accordance with important EU regulations, prices are collected once a month (between 1st and 21st of each month), and the same defined schedule and process of collecting these prices are strongly ensured and repeated.

Пондери

Пондери који се примјењују за израчунавање индекса потрошачких цијена представљају структуру просјечне потрошње домаћинства, односно показују релативно учешће одабраних производа и услуга у укупној потрошњи.

Основни извор података за израду пондера за обрачун индекса потрошачких цијена је Анкета о потрошњи домаћинства. За израчунавање индекса потрошачких цијена од јануара 2014. године примјењују се пондери који се базирају на подацима из Анкете о потрошњи домаћинства из 2011. године. Пондери се сваке године коригују с кретањем цијена у претходној години.

Класификација

За обрачун индекса потрошачких цијена користи се Класификација личне потрошње према намјени (Classification of Individual Consumption by Purpose - COICOP), која дијели производе и услуге на дванаест основних одјељака за које се израчунавају индекси.

Агрегација

За индекс потрошачких цијена потребно је најприје израчунати елементарне индексе (индекс производа) и индексе репрезентативних ставки на нивоу градова. При томе се као мјера средње вриједности користи геометријска средина. Агрегатни индекси се након тога израчунавају кориштењем Ласперове формуле за пондерисану аритметичку средину почевши од најнижег нивоа индекса репрезентативне ставке до нивоа укупног индекса за Републику Српску. Референтна база за израчунавање индекса је 2010. година.

Остале дефиниције

Производ: било која роба или услуга за личну потрошњу која се може купити, групни назив за робе и услуге.

Репрезентативна ставка: производ на најнижем нивоу агрегације за који се може процијенити пондер.

Стопа промјене: стопа промјене цијена у односу на одређени (референтни) период.

Weights

Weights used for calculation of the Consumer Price Index represent structure of average consumer spending, that is, they show relative participation of chosen products and services in total purchasing process.

The main source of data for calculation of weights for Consumer Price Index is the Household Budget Survey. For calculating the Consumer Price Index since January 2014 the weights used have been the ones based on the Household Budget Survey from year 2011. Each year weights are adjusted in accordance with price fluctuations of the previous year.

Classification

For calculating the Consumer Price Index it is also necessary to use a classification of individual consumption (Classification of Individual Consumption by Purpose - COICOP), which divides products and services into twelve basic divisions for which indices are calculated.

Aggregation

For calculating the Consumer Price Index, it is necessary to calculate elementary indices (product indices) and indices of representative items at the level of towns first. For this, geometric mean is used as a measure of average value. Aggregate indices are then calculated using the Laspeyres formula for weighted arithmetic area, beginning with the lowest index of representative items, towards the level of total index for Republika Srpska. Basis of reference for calculating the index is year 2010.

Other definitions

Product: any kind of product or service for personal consumption which can be bought; group name for products and services.

Representative item: product on the lowest level of aggregation for which the weight can be assessed.

Rate of change: rate of change of prices in a specific (reference) period.